

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง บทเรียนการเมืองไทย รู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร (๑)
รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ตลอดระยะเวลา ๘๐ กว่าปีในการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย มีเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญอันส่งผลต่อ การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ โดยเหตุการณ์สำคัญที่นักเรียนควรได้ศึกษานั้นมี ดังต่อไปนี้

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕

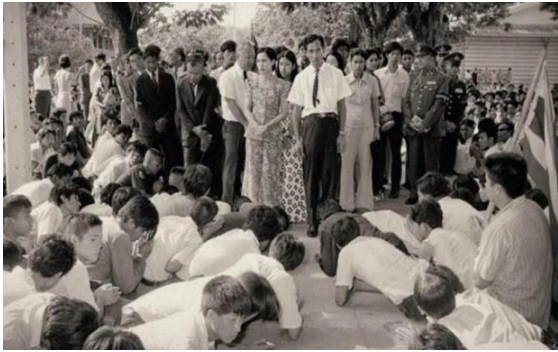
คณะราษฎร นำโดย พันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนาและหลวงประดิษฐมนูธรรมกระทำกรียึดอำนาจการปกครองประเทศจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ ในเวลาอำรุ่งของวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยเหตุการณ์เป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่มีการต่อสู้หรือเสียชีวิตแต่อย่างใด

สาเหตุที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในครั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ส่งให้ลูกหลานชนชั้นนำได้ออกไปรับการศึกษาต่างประเทศในทวีปยุโรปที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงรับแนวคิดและอุดมการณ์เข้ามาเผยแพร่กับปัญญาชนสยามกลุ่มหนึ่งที่มีความคิดเหมือนกัน ร่วมกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำทั่วโลกจากหลังจบเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๑ ประเทศสยามในขณะนั้นก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกันเพราะไม่สามารถส่งออกข้าวสารไปยังต่างประเทศได้ ทำให้เงินคงคลังภายในประเทศลดลง จนต้องกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อมาใช้บริหารประเทศ รวมถึงการดุลข้าราชการให้ออกจากงานเพื่อลดทอนรายจ่ายประจำสร้างความไม่พอใจกับข้าราชการและประชาชน คณะราษฎรจึงใช้เป็นเหตุในการเข้ายึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครอง ผลกระทบสำคัญจากเหตุการณ์นี้ ทำให้ระบอบการปกครองของสยามเปลี่ยนจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนการปฏิวัติดังกล่าว ทำให้พระมหากษัตริย์สิ้นสุดพระราชอำนาจในการปกครองประเทศ นำมาซึ่งการร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรก ประกาศใช้ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๗๕ มีนายกรัฐมนตรีคนแรกคือ พระยามโนปกรณนิติธาดา ประชาชนในสังคมเริ่มมีสิทธิ เสรีภาพ มากขึ้น ในขณะที่ชนชั้นนำในสังคมเริ่มสูญเสียอำนาจลง ทางด้านเศรษฐกิจยังคงเป็นรูปแบบทุนนิยมเช่นเดิม

ข้อมูลภาพโดย : <https://thestandard.co/onthisday240663/>

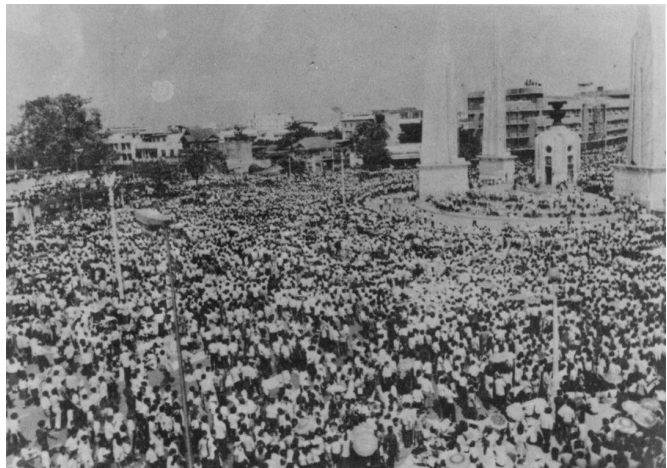
วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๖

กลุ่มนิสิตนักศึกษาและประชาชนจำนวนมาก ออกมาชุมนุมประท้วง เรียกร้องให้ จอมพลถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี พร้อมกับ เรียกร้องให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่มีความเป็นประชาธิปไตย เหตุการณ์มีความยืดเยื้อ โดยในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เจ้าหน้าที่ ทหาร และตำรวจได้ใช้กำลัง และอาวุธเข้าสลายการชุมนุม ทำให้นิสิตและประชาชน

บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ในห้วงค่ำของวันดังกล่าว ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงมีกระแสพระราชดำรัสให้ทุกฝ่ายยุติการใช้ความรุนแรง และตรัสแสดงความเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นวันมหาวิปโยค

สาเหตุของเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ทำการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง เพื่อสืบทอดอำนาจ โดยยกเลิกรัฐธรรมนูญที่ใช้อยู่โดยใช้อำนาจเผด็จการเข้าปกครอง นำมาซึ่งความไม่พอใจของนิสิต นักศึกษาและประชาชน จึงออกมาประท้วงเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย บริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ไปจนถึงรอบอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ถนนราชดำเนิน อีกหนึ่งแรงผลักดันที่นำไปสู่การชุมนุมเรียกร้องก็คือ การที่ฝ่ายรัฐบาลใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมกลุ่มนักศึกษาและนักกฎหมายที่เป็นแกนนำชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๓ คน ในข้อหาเป็นกบฏ ทำให้ประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมการชุมนุมมากขึ้น

ผลจากเหตุการณ์นี้ ทำให้จอมพลถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเดินทางไปต่างประเทศ โดยในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายสัญญา ธรรมศักดิ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ต่อมาเกิดการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๑๗ ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่งเพราะประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่าง ในภาคสังคม ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์การเมืองไทย

ข้อมูลภาพโดย : <https://thestandard.co/kingrama9-with-14-october-1973/>

https://www.silpa-mag.com/history/article_40175

พฤษภาทมิฬ พ.ศ. ๒๕๓๕

ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๓๕ นิสิต นักศึกษาและประชาชนได้รวมตัวกันที่ถนนราชดำเนินเพื่อประท้วงรัฐบาลเนื่องจากไม่พอใจการเข้าสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกสุจินดา คราประยูร รัฐบาลจึงได้ใช้ความรุนแรงปราบปรามผู้ชุมนุม ทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก เหตุการณ์พฤษภาทมิฬสิ้นสุดลงในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเรียกนายกรัฐมนตรีและแกนนำผู้ชุมนุมเข้ามาเจรจาหาทางออกด้วยสันติวิธี เหตุการณ์พฤษภาทมิฬจึงยุติลง

สาเหตุของเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากการที่พลเอกสุจินดา คราประยูร หนึ่งในผู้นำคณะ รสช. ที่ทำการรัฐประหารรัฐบาลของ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เคยให้สัญญาว่า หลังรัฐประหารแล้ว หากมีการเลือกตั้ง จะไม่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่เมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้น พลเอกสุจินดา คราประยูร กลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยกล่าวว่า “ยอมเสียสัจย์เพื่อชาติ” ส่งผลให้ประชาชนจำนวนหนึ่งไม่พอใจออกมาประท้วงขับไล่ นำไปสู่ความรุนแรงในเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ

ผลจากเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ พลเอกสุจินดา คราประยูร ขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ต่อมาภายหลังเกิดการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับฉายาว่า รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการร่างและมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ข้อมูลภาพโดย : <https://www.bbc.com/thai/thailand-57128921>